

Komunikat prasowy dotyczący raportu:

**'Adaptacja do zmian klimatu i ich łagodzenie w systemie rolno-spożywczym
– zalecenia dotyczące spójnej polityki UE'**

System rolno-spożywczy UE musi przygotować się na rosnące zagrożenia klimatyczne i przyspieszyć redukcję emisji

System rolno-spożywczy UE, obejmujący cały łańcuch wartości – od produkcji nawozów po konsumentów żywności – jest coraz bardziej zagrożony zmianami klimatu, odpowiadając jednocześnie za około jedną trzecią netto emisji gazów cieplarnianych UE. Europejski Naukowy Komitet Doradczy ds. Zmian Klimatu wzywa UE do wzmocnienia adaptacji do zmian klimatu, redukcji emisji gazów cieplarnianych, i pochłaniania dwutlenku węgla w całym systemie rolno-spożywczym. Jest to konieczne by zapewnić bezpieczeństwo żywnościowe, chronić dochody rolników i dostosowywać rolnictwo do unijnych celów klimatycznych.

W swoim nowym raporcie, *Adaptacja do zmian klimatu i ich łagodzenie w systemie rolno-spożywczym – zalecenia dotyczące spójnej polityki UE*, [Europejski Naukowy Komitet Doradczy ds. Zmian Klimatu](#) stwierdza, że obecne postępy w sektorze nie są zgodne z celami klimatycznymi UE na lata 2040 i 2050 i nie nadążają za nasilającymi się zagrożeniami klimatycznymi. Istniejące polityki są niewystarczające, aby zapewnić niezbędną transformację i zająć się ryzykami klimatycznymi grożącym rolnikom i bezpieczeństwu żywnościowemu.

Rosnące zagrożenia klimatyczne i łagodzenie zmian klimatu musi przyspieszyć

System rolno-spożywczy UE stanowi fundament bezpieczeństwa żywnościowego, utrzymania obszarów wiejskich i autonomii strategicznej Europy. Jednocześnie system ten jest coraz bardziej narażony na nasilające się susze, powodzie, fale upałów i epidemie chorób, przy czym straty rolnicze związane ze zmianami klimatu wynoszą już dziesiątki miliardów euro rocznie i według prognoz będą znacząco rosnąć w nadchodzących dekadach.

Obecnie redukcja emisji i pochłanianie dwutlenku węgla w rolnictwie są ograniczone w stosunku do tego, co jest wymagane do realizacji celów klimatycznych UE. Obecne i planowane polityki mają przynieść jedynie skromne dodatkowe redukcje emisji. Bez większego postępu w ramach systemu rolno-spożywczego osiągnięcie neutralności klimatycznej wymagałoby dodatkowych cięć emisji w innych sektorach lub znacznie szybszego zwiększenia pochłaniania dwutlenku węgla, co podniosłoby ogólne koszty i ryzyko klimatyczne.

Prof. Ottmar Edenhofer, Przewodniczący Komitetu Doradczego, skomentował: „Osiągnięcie celów klimatycznych UE na lata 2040 i 2050 w sposób efektywny kosztowo wymaga realnych redukcji emisji w całej gospodarce. Chociaż rolnictwo poczyniło postępy, skala i tempo redukcji nie są jeszcze wystarczające. Sektor ten będzie musiał intensyfikować działania w nadchodzących latach – zarówno po to, by wspomóc osiągnięcie neutralności klimatycznej, jak i po to, by chronić dochody rolników, wspierać społeczności wiejskie i zapewniać dostawy żywności w Europie w obliczu postępujących zmian klimatu.”

Systemowa transformacja i silniejsze bodźce polityczne

Komitet Doradczy konkluduje, że marginalne ulepszenia poprzez same technologie i praktyki rolnicze nie będą wystarczające. Uodpornienie systemu rolno-spożywczego na zmiany klimatu wymaga systemowej transformacji, która postępuje zarówno w zakresie adaptacji, jak i łagodzenia zmian klimatu w całym łańcuchu wartości, w tym w systemach produkcji, użytkowaniu gruntów i wzorcach konsumpcji.

Jednak obecne polityki UE – zwłaszcza Wspólna Polityka Rolna (WPR) w swojej obecnej formie – mają przynieść jedynie skromne wyniki w zakresie redukcji emisji i adaptacji. Nadchodzące przeglądy budżetu UE, WPR i ram klimatycznych na lata 2031-2040 stanowią zatem kluczową szansę na ponowne dostosowanie polityki rolnej do celów klimatycznych, w tym na zwiększanie odporności klimatycznej sektora.

Aby umożliwić i utrzymać transformację, Komitet Doradczy przedstawia następujące sześć zaleceń.

1. **Stopniowe wycofywanie płatności WPR zachęcających do stosowania najbardziej emisyjnych praktyk**, przy jednoczesnym poszukiwaniu alternatywnych mechanizmów wsparcia dochodów rolniczych zgodnych z celami klimatycznymi.
2. Stopniowe i adaptacyjne wprowadzenie dedykowanego **mechanizmu wyceny emisji gazów cieplarnianych dla systemu rolno-spożywczego**, stosując zasadę *zanieczyszczający płaci* przy jednoczesnym przeznaczaniu przychodów na wsparcie rolników i nagradzanie pochłaniania węgla.
3. Zapewnienie **ukierunkowanego wsparcia transformacji** dla rolników w pokonywaniu barier w dostępie do finansów i wiedzy.
4. Wzmocnienie narzędzi **pomagających rolnikom radzić sobie z nieuchronnymi skutkami klimatycznymi**.
5. Promowanie **zdrowych, przyjaznych klimatowi diet i ograniczania marnotrawstwa żywności**.
6. Zapewnienie odpowiedniego **finansowania publicznego** na sfinansowanie transformacji.

Rada Doradcza podkreśla, że transformacja musi być stopniowa i sprawiedliwa, z ukierunkowanym wsparciem dla rolników i regionów stojących przed największymi wyzwaniami adaptacyjnymi.

Prof. Laura Díaz Anadón, Vice-przewodnicząca Komitetu Doradczego, skomentowała: „Spójna kombinacja polityk z lepszymi zachętami jest niezbędna do wzmocnienia zarówno adaptacji, jak i łagodzenia zmian klimatu w systemie rolno-spożywczym oraz do ochrony bezpieczeństwa żywnościowego i dochodów rolników w obliczu rosnących ryzyk klimatycznych. Nadchodzący cykl legislacyjny to strategiczna okazja by dostosować politykę rolną do długoterminowych celów klimatycznych i innych priorytetów strategicznych Unii.”

O Europejskim Naukowym Komitecie Doradczym ds. Zmian Klimatu

Europejski Naukowy Komitet Doradczy ds. Zmian Klimatu jest niezależnym organem ustanowionym na mocy Europejskiego Prawa o Klimacie w celu dostarczania UE wiedzy naukowej, ekspertyzy i porad dotyczących zmian klimatu. Komitet Doradczy ocenia polityki i identyfikuje działania i możliwości skutecznego osiągnięcia celów klimatycznych UE.

Kontakt prasowy: Rasmus Sangild / rasmus.sangild@esabcc.europa.eu